

Pomorska Izba Rzemieśnicza
Małych Średnich Przedsiębiorstw

ROLA PRZEDSIĘBIORCÓW W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM NA POTRZEBY POMORSKIEGO RYNKU PRACY - AKTUALNE WYZWANIA

***Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Gdańsku**
posiedzenie plenarne 24 marca 2022 roku*

Współpraca pracodawców i szkół – korzyści:

- ▶ Kształcenie zawodowe realizowane w ścisłej współpracy z pracodawcami powinno stanowić jeden z najważniejszych elementów polityki oświatowej realizowanej na szczeblu lokalnym i regionalnym.
- ▶ Współpraca pracodawców i szkół przynosi **korzyści zarówno pracodawcom, jak i placówkom oświatowym.**
- ▶ **Pracodawcy:** możliwość zatrudnienia pracownika kompetentnego, dobrze przygotowanego do pracy w swoim zawodzie; promowanie marki przedsiębiorstwa w otoczeniu lokalnym itd.
- ▶ **Szkoły:** ułatwienie znalezienia zatrudnienia absolwentom; możliwość udziału w szkoleniach zawodowych dla nauczycieli organizowanych przez pracodawców; doposażenie warsztatów i pracowni szkolnych; nagrody, stypendia dla uczniów; budowanie marki szkoły w środowisku lokalnym itd.
- ▶ **Szczególnym beneficjentem jest uczeń:** nabywa umiejętności praktyczne w rzeczywistym środowisku pracy, a także ma możliwość poznawania nowych rozwiązań i technologii stosowanych w danej branży => zwiększa to jego szanse na znalezienie atrakcyjnego zatrudnienia po zakończeniu nauki

Współpraca pracodawców i szkół – potrzeba intensyfikacji

- ▶ Problemy ze znalezieniem wykwalifikowanych pracowników – **obok wyzwań związanych z przepisami prawnymi, podatkami i konkurencją => jedno z większych utrudnień w prowadzeniu działalności gospodarczej w Polsce oraz regionie pomorskim.**
- ▶ Przyczyna: **niedostosowanie kwalifikacji i kompetencji pracowników do potrzeb rynku pracy.** (doradztwo zawodowe!)
- ▶ **Potrzeba intensyfikacji współpracy środowiska pracodawców ze szkołami prowadzącymi kształcenie zawodowe / branżowe.**
- ▶ Kształcenie zawodowe realizowane w ścisłej współpracy z pracodawcami powinno **stanowić jeden z najważniejszych elementów polityki oświatowej realizowanej na szczeblu lokalnym i regionalnym.**

Formy współpracy pracodawców ze szkołami

- ▶ realizacja kształcenia zawodowego, w tym praktyczna nauka zawodu,
- ▶ klasy patronackie,
- ▶ udział w przygotowaniu propozycji programu nauczania zawodu na potrzeby rynku pracy,
- ▶ wyposażenie warsztatów lub pracowni szkolnych,
- ▶ organizacja egzaminu zawodowego,
- ▶ doskonalenie nauczycieli kształcenia zawodowego,
- ▶ realizacja doradztwa i promocji kształcenia zawodowego,
- ▶ finansowanie stypendiów dla uczniów, czy organizacja olimpiad i konkursów z wiedzy i umiejętności zawodowych,
- ▶ inne

Dualny system kształcenia zawodowego

- ▶ **Dualny system kształcenia: powiązanie nauki w szkole ze stażem w przedsiębiorstwie.**
- ▶ Model ten jest **bardzo powszechny w krajach o najwyższym poziomie kultury pracy, wydajności i konkurencyjności**, takich jak Niemcy, Austria, Szwajcaria, Norwegia, czy Francja.
- ▶ W tym systemie **kształcenie zawodowe jest ściśle dostosowane do oczekiwań i potrzeb pracodawców oraz pozwala uczniom na płynne przejście od nauki w szkole do czynnego życia zawodowego**. To inwestycja w rozwój gospodarczy danego regionu i kraju.
- ▶ **Model funkcjonuje w polskim rzemiośle z powodzeniem od wielu dziesiątek lat**, opierając się na sprawdzonej wielowiekowej tradycji nauki w rzemiośle w relacji mistrz – uczeń.
- ▶ Po ukończeniu nauki w branżowej szkole I stopnia i zdaniu egzaminu końcowego, do dyplomu zawodowego, a w rzemiośle do świadectwa czeladniczego, wydawany jest **suplement Europass** => dokument ten poświadcza uzyskanie umiejętności i kompetencji w danym zawodzie i jest honorowany na terenie UE i EOG, ułatwiając podjęcie pracy lub dalszej nauki.

Formalno-prawne uwarunkowania i wyzwania w kształceniu młodocianych pracowników

- Pracodawcy muszą posiadać **odpowiednie kwalifikacje zawodowe i przygotowanie pedagogiczne** lub zatrudniać osoby szkolące o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych i przygotowaniu pedagogicznym.
- **Obowiązki pracodawcy** to m.in. musi: realizować programy nauczania zgodne z obowiązującymi podstawami programowymi określonymi dla danego zawodu; zapewnić wstępne i okresowe badania lekarskie; zapewnić warunki materialne do realizacji praktycznej nauki zawodu: stanowiska szkoleniowe wyposażone w niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, uwzględniające wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy; odzież, obuwie robocze i środki ochrony indywidualnej; nadzorować przebieg praktycznej nauki zawodu; współpracować ze szkołą, inne.

Formalno-prawne uwarunkowania i wyzwania w kształceniu młodocianych pracowników

- Pracodawca jest zobowiązany do **wypłacania młodocianemu wynagrodzenia oraz pokrywania składek na ubezpieczenie społeczne**, które podlegają refundacji ze środków Funduszu Pracy, obsługiwanej przez Ochotnicze Hufce Pracy => skomplikowana i zbiurokratyzowana procedura.
- *Stawki (miesięcznego) wynagrodzenia pracownika młodocianego w okresie od 1 marca do 31 maja 2022 r. wynoszą:*
  - I rok nauki - nie mniej niż 5% wynagrodzenia - 299,75 zł***
  - II rok nauki - nie mniej niż 6% wynagrodzenia - 359,71 zł***
  - III rok nauki - nie mniej niż 7% wynagrodzenia - 419,66 zł***
  - Przyuczenie do wykonywania określonej pracy - nie mniej niż 4% - 239,80 zł***

Formalno-prawne uwarunkowania i wyzwania w kształceniu młodocianych pracowników

- ▶ Pracodawca **pokrywa koszty egzaminu końcowego zawodowego** młodocianego pracownika lub w rzemiośle egzaminu czeladniczego.
- ▶ Pracodawca otrzymuje należne **dofinansowanie kosztów kształcenia dopiero po zakończeniu realizacji praktycznej nauki zawodu** (tj. po 36 miesiącach) i dodatkowo pod warunkiem ukończenia szkoły i zdania egzaminu zawodowego / egzaminu czeladniczego przez ucznia. W zależności od branży i poniesionych nakładów, **często nie stanowi to rekompensaty tych wydatków.**

aktualnie dofinansowanie (3 lat) nauki zawodu wynosi: 8 081 zł

w zawodzie szczególnie pożądanym, wskazanym przez ministra właściwego ds. oświaty i wychowania w prognozie zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy **wynosi: 10 000 zł**

- ▶ **Brak motywacji młodocianych pracowników** bywa dużym wyzwaniem i niestety zdarza się, że młodociany pracownik rezygnuje z przystąpienia do egzaminu lub go nie zdaje. Ponadto zdarza się, że nie podejmuje ponownej próby zdania egzaminu, co skutkuje tym, że po 3 latach kształcenia pracodawca nie uzyskuje w/w dofinansowania.

Formalno-prawne uwarunkowania i wyzwania w kształceniu młodocianych pracowników

- ▶ Zatrudnianie młodocianych pracowników przez pracodawców regulują akty prawne jak: **Kodeks Pracy, Ustawa Prawo oświatowe, Ustawa o systemie oświaty, Ustawa o rzemiośle i inne delegujące rozporządzenia** => duża ilość aktów prawnych i ich częsta nowelizacja powodują trudności w interpretacji przepisów.
- ▶ Inny poważny problem stanowią także **zapisy *Ustawy o rzemiośle***, które ograniczają formy wykonywania działalności gospodarczej w rzemiośle. Zawarty w *Ustawie o rzemiośle* katalog tych form nie obejmuje spółek kapitałowych, co powoduje, że zakłady rzemieślnicze, które wybrały taką formę działalności zostały wykluczone z rzemiosła.

Wniosek:

- ▶ Ciężar obowiązków i kosztów oraz dodatkowo obciążenia formalne i często nieprzyjazne przepisy prawne obowiązujące pracodawców zatrudniających młodocianych pracowników powodują, iż **maleje motywacja pracodawców i ich zainteresowanie** dla tej formy kształcenia i pozyskiwania pracowników.
- ▶ **Jest to tendencja niekorzystna dla potrzeb rynku pracy i rozwoju gospodarki.**

Dane (ZRP i PIR MSP):

rok	Liczba młodocianych pracowników zatrudnionych w zakładach rzemieślniczych w Polsce	w tym na terenie PIR MSP	Liczba zakładów rzemieślniczych zatrudniających młodocianych pracowników w Polsce	w tym na terenie PIR MSP
2011	84 384	5 124	26 078	1 461
2018	57 544	3 983	21 835	1 283
2021		6 116		1 419

Barometr zawodów 2019

województwo pomorskie

www.barometrzwodow.pl

DEFICYT

Betoniarze i zbrojarze	Masarze i przetwórcy ryb	Pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych
Błacharze i lakiernicy samochodowi	Mechanicy pojazdów samochodowych	Pracownicy ochrony fizycznej
Brukarze	Monterzy instalacji budowlanych	Pracownicy przetwórstwa spożywczego
Cieśle i stolarze budowlani	Monterzy konstrukcji metalowych	Pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie
Cukiernicy	Monterzy okien i szklarze	Pracownicy służb mundurowych
Dekarze i blacharze budowlani	Murarze i tynkarze	Pracownicy socjalni
Elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy	Nauczyciele języków obcych i lektorzy	Przedstawiciele handlowi
Fizjoterapeuci i masażyści	Nauczyciele praktycznej nauki zawodu	Recepcjoniści i rejestratorzy
Fryzjerzy	Nauczyciele przedmiotów zawodowych	Robotnicy budowlani
Inżynierowie budownictwa	Nauczyciele przedszkoli	Robotnicy obróbki drewna i stolarze
Kelnerzy i barmani	Operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	Samodzielni księgowi
Kierowcy autobusów	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	Spawacze
Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	Operatorzy obrabiarek skrawających	Spedytorzy i logistycy
Kierownicy budowy	Opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej	Sprzątaczk i pokojowe
Kosmetyczki	Piekarze	Sprzedawcy i kasjerzy
Krawcy i pracownicy produkcji odzieży	Pielęgniarki i położne	Szefowie kuchni
Kucharze	Pomoce kuchenne	Ślusarze
Listonosze i kurierzy	Pracownicy ds. rachunkowości i księgowości	Zaopatrzeniowcy i dostawcy
Magazynierzy		

Barometr zawodów 2020

województwo pomorskie

www.barometrzwodow.pl

DEFICYT

Betoniarze i zbrojarze

Błacharze i lakiernicy samochodowi

Brakarze

Cieśle i stolarze budowlani

Dekarze i blacharze budowlani

Elektrycy, elektromechanicy i elektrycy

Fizjoterapeuci i masażysty

Fryzjerzy

Kelnerzy i barmani

Kierowcy autobusów

Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników

siadłowych

Kosmetyczki

Krawcy i pracownicy produkcji odzieży

Kucharze

Lakiernicy

Lekarze

Magazynierzy

Masarze i przetwórcy ryb

Mechanicy pojazdów samochodowych

Monterzy instalacji budowlanych

Monterzy maszyn i urządzeń

Murarze i tynkarze

Nauczyciele języków obcych i lektorzy

Nauczyciele praktycznej nauki zawodu

Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących

Nauczyciele przedmiotów zawodowych

Nauczyciele przedszkoli

Nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów

integracyjnych

Operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych

Operatorzy obrabiarek skrawających

Opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej

Piekarze

Pielęgniarki i położne

Pomoce kuchenne

Pracownicy ds. finansowo-księgowych ze znajomością

języków obcych

Pracownicy ds. rachunkowości i księgowości

Pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych

Pracownicy ochrony fizycznej

Pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie

Pracownicy służb mundurowych

Pracownicy socjalni

Psycholodzy i psychoterapeuci

Ratownicy medyczni

Recepcjonisci i rejestratorzy

Robotnicy budowlani

Robotnicy obróbki drewna i stolarze

Samodzielni księgowi

Spawacze

Spedytorzy i logiści

Sprzątaczkę i pokojowe

Sprzedawcy i kasjerzy

Szefowie kuchni

Ślusarze

Barometr zawodów 2021

województwo pomorskie

www.barometrzwodow.pl

DEFICYT

Betoniarze i zbrojarze

Błacharze i lakiernicy samochodowi

Brukarze

Cieśle i stolarze budowlani

Dekarze i blacharze budowlani

Elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy

Fizjoterapeuci i masażyści

Fryzjerzy

Kelnerzy i barmani

Kierowcy autobusów

Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych

Krawcy i pracownicy produkcji odzieży

Kucharze

Lekarze

Magazynierzy

Masarze i przetwórcy ryb

Mechanicy pojazdów samochodowych

Monterzy instalacji budowlanych

Monterzy konstrukcji metalowych

Murarze i tynkarze

Nauczyciele języków obcych i lektorzy

Nauczyciele praktycznej nauki zawodu

Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących

Nauczyciele przedmiotów zawodowych

Nauczyciele przedszkoli

Operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych

Operatorzy obrabiarek skrawających

Opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej

Piekarze

Pielęgniarki i położne

Pomocę kuchenne

Pracownicy ds. rachunkowości i księgowości

Pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych

Pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie

Pracownicy służb mundurowych

Pracownicy socjalni

Psycholodzy i psychoterapeuci

Ratownicy medyczni

Robotnicy budowlani

Robotnicy obróbki drewna i stolarze

Samodzielni księgowi

Spawacze

Sprzątaczk i pokojowe

Sprzedawcy i kasjerzy

Szefowie kuchni

Ślusarze

Barometr zawodów 2022

województwo pomorskie

www.barometrzwodow.pl

DEFICYT

Betoniarze i zbrojarze

Blacharze i lakiernicy samochodowi

Brukarze

Cieśle i stolarze budowlani

Dekarze i blacharze budowlani

Elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy

Fizjoterapeuci i masażyści

Fryzjerzy

Gospodarze obiektów, portierzy, woźni i dozorczy

Inżynierowie budownictwa

Kelnerzy i barmani

Kierowcy autobusów

Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników

siodłowych

Kierownicy budowy

Krawcy i pracownicy produkcji odzieży

Kucharze

Lekarze

Magazynierzy

Mechanicy pojazdów samochodowych

Monterzy instalacji budowlanych

Murarze i tynkarze

Nauczyciele języków obcych i lektorzy

Nauczyciele praktycznej nauki zawodu

Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących

Nauczyciele przedmiotów zawodowych

Nauczyciele przedszkoli

Nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych

Ogrodnicy i sadownicy

Operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych

Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy

i tworzyw sztucznych

Operatorzy obrabiarek skrawających

Operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych

Opiekunki dziecięce

Opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej

Piekarze

Pielęgniarki i położne

Pomoce kuchenne

Pracownicy ds. budownictwa drogowego i kolejowego

Pracownicy ds. rachunkowości i księgowości

Pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych

Pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie

Pracownicy służb mundurowych

Pracownicy socjalni

Przetwórcy mięsa i ryb

Psycholodzy i psychoterapeuci

Ratownicy medyczni

Robotnicy budowlani

Robotnicy obróbki drewna i stolarze

Samodzielni księgowi

Spawacze

Sprzątaczk i pokojowe

Sprzedawcy i kasjerzy

Szefowie kuchni

Ślusarze

Zaopatrzeniowcy i dostawcy

Rekomendacje:

- ▶ wprowadzenie **zachęt dla pracodawców** zatrudniających młodocianych pracowników w postaci np. **zwolnień czy ulg podatkowych lub innych rekompensat**,
- ▶ **podwyższenie kwoty dofinansowania kosztów kształcenia** w zawodzie oraz zmianę kryteriów uzyskania dofinansowania,
- ▶ stałe monitorowanie, **tworzenie przepisów prawnych przyjaznych i zachęcających pracodawców do zatrudniania młodocianych pracowników** => z uwzględnieniem opinii zainteresowanych stron,
- ▶ wprowadzenie **zmian w *Ustawie o rzemiośle***, które zniosą kryteria form prowadzenia działalności gospodarczej w rzemiośle, uregulują zagadnienia kształcenia dualnego oraz zachęcać będą do zrzeszania się rzemieślników w organizacjach rzemiosła,
- ▶ **uproszczenie procedur i ograniczenie do minimum formalności związanych z organizacją kształcenia przez pracodawców**, w tym z refundacją wynagrodzenia i składek na ubezpieczenie społeczne,

Rekomendacje:

- ▶ budowanie warunków dla współpracy pracodawców, samorządu i szkół przy organizacji **doradztwa zawodowego**,
- ▶ uwzględnianie i promowanie w programach krajowych i europejskich, projektów umożliwiających przedsiębiorcom **otrzymanie dotacji na działania podejmowane w ramach kształcenia młodocianych pracowników** i współpracy ze szkołami branżowymi,
- ▶ wprowadzenie **zachęt finansowych dla specjalistów do podejmowania pracy jako nauczyciele praktycznej nauki zawodu w szkołach**,
- ▶ **promocja wśród pracodawców współpracy ze szkołami w ramach kształcenia zawodowego / branżowego**, także w formie konkursów, wyróżnień przyznawanych przez samorządy, szkoły, inne instytucje.

Pomorska Izba Rzemieślnicza
Małych Średnich Przedsiębiorstw

Dziękuję za uwagę

***Małgorzata Wokacz-Zaborowska
Dyrektor Pomorskiej Izby Rzemieślniczej MSP***